

Dostluk

- **Sevgi ve Dostluk** (Doç. İsmail Karagöz)

Dost; bir insanı gönülden seven, onun iyiliğini isteyen, iyi ve kötü gününde yanında olan, ona yardım eden kimseye denir.

Dostluk; sevginin ilerlemiş şekline denir. Dost, **ahbap** ve **yaren** kelimeleriyle anlamdaşdır. İnsan ancak sevdiği kimse ile dost olur.

Velî (çoğulu **evliyâ**); “dost, seven, yardım eden, koruyan, bakan, birinin işini üzerine alan, idare eden” demektir.

Vâlî ve **mevlâ** kelimeleri de “velî” anlamındadır. “Mevlâ” kelimesinde, sahip ve malik olma, yardım etme, işlerini yönetme ve koruma anlamı da vardır.

Halîl kelimesi, **samimi dost** anlamındadır.

Refik kelimesi dost, arkadaş demektir.

“Allah, müminlerin velisi ve mevlasıdır” demek; Allah, müminleri sever, korur, yardım eder, güzel amellerinin karşılığını eksiksiz verir ve ödüllendirir demektir.

Nasîr (yardımcı), **hafîz** (koruyucu), **vekil**, **şefî** (aracı, kurtarıcı) kelimeleri de Kur’ân’da dostluk anlamını ifade eden kelimelerle birlikte geçmektedir. Yardımcı, koruyucu, vekil ve şefaathçi olmak dostluğun sonucudur.

Dost edinmenin önemi

Bir insanı sevmek, onunla dost olmak, **içini dökmek, sırlarını paylaşmak, iyi ve kötü gününde birlikte olmak arzusu** insanın doğasında vardır ve insan buna muhtaçtır. İnsanın; canı sıkıldığı, morali bozulduğu, bir musibetle karşılaştığı zaman kendisini teselli edecek, yardımcı olacak, yol gösterecek, mutlu ve sevinçli, hayırlı ve başarılı işlerinde birlikte olacak, tebrik, takdir ve teşvik edecek bir dosta her zaman ihtiyacı vardır.

Kur’ân’da dostluk üzerinde çok durulmuş, dost edinilecek ve edinilmeyecek insanların vasıfları anlatılmıştır. Müminlerle dost edinmek teşvik edilmiş, Müslüman olmayanlarla dostluk kurmak ise yasaklanmıştır.

Müminlerin aralarındaki dostluğun sürekli olması için iyilik edilmesi, iyi davranılması, kötülüğe karşı bile iyilik yapılması tavsiye edilmiştir. Allah şöyle buyurmuştur:

“İyilikle kötülük bir olmaz. **Kötülüğü en güzel bir şekilde sav. Bir de bakarsın ki, seninle arasında düşmanlık bulunan kimse sanki sıcak bir dost oluvermiştir.**” (Fussilet, 41/34)

Bir sonraki ayette bu erdeme ulaşabilmenin iki şartı zikredilmiştir: Sabır ve hayırhahlık.

“**Bu güzel davranışa ancak sabredenler kavuşturulur. Buna ancak (hayırdan ve olgunluktan) büyük payı olanlar kavuşturulur.**” (Fussilet, 41/35)

Bu ayetler bize dostluğun devamı için dostlara daima iyilik yapmanın, iyi davranmanın, hoşgörölü ve sabırlı olmanın gerekli olduğunu bildirmektedir.

Hasan Basrî, “müminlerden çok dost edinin, çünkü kıyamet günü dostlar **şefaathçi** olacaklardır.” demiştir.

Dost, insanı kurtuluşa da helâke de götürebilir. Nice insanlar, dostları yüzünden perişen olmuşlar, dünya ve ahiretleri yıkılmıştır. Nice insanlar da dostları sayesinde iyiliğe, güzelliğe, hayra, mutluluğa, servet ve makama ulaşmışlardır. Bu sebeple insan, dost edineceği kimseleri iyi seçmelidir.

Peygamberimiz (s.a.s), “**Kişi dostunun dini, ahlâkı üzeredir.** Öyle ise sizden biriniz kiminle dostluk yaptığına iyi baksın” buyurmuştur.

“O gün Allah’a karşı gelmekten sakınanlar dışında, dostlar birbirine düşman olurlar.” (Zuhruf, 43/67)

Bu sebeple insan, fasıklarla değil, muttaki insanlarla dost olmalıdır. Zalimleri dost edinenler ahirette pişman olacaklardır:

“**27.** O gün zalim kimse, (çaresizlik içinde) ellerini ısırıp şöyle diyecektir: “Ne olurdu ben de peygamberle beraber aynı yolu tutsaydım!”

28. “Yazıklar olsun bana, **keşke falanı dost edinmeseydim!**”

29. “Andolsun, Kur’an bana geldikten sonra beni ondan o saptırdı. Zaten şeytan insanı yardımcısız bırakıverir.” (Furkân, 25/27-29)

Dostlar üç kısımdır:

1. **Hakikî ve vefakâr dost:** Dostunun saadet ve musibetini kendi saadet ve musibeti gibi görür. Dostunun yardımına koşar, iyi ve kötü gününde onunla beraber olur.
2. **Menfaatperest dost:** Menfaati olduğu sürece dostu ile beraber olur, onu sever. Menfaati bitince dostluğu da biter.
3. **Hilekâr dost:** İnsana dost gibi görünür, gerçekte düşmandır. Fırsat bulunca aleyhte bulunur, kusurlarını ve sırlarını ifşa eder, iyiliklerini ise gizler.

Son iki tür insanı, aslında dost edinmemek gerekir.

Mü’minlerin dostları:

- **Allah:** Müminlerin gerçek dostu, Allah’tır. Bilmez misin ki, göklerin ve yerin hükümrânlığı Allah’ındır. **Sizin için Allah’tan başka ne bir dost, ne de bir yardımcı vardır.** (Bakara, 2/107)

Eğer yüz çevirirlerse bilin ki Allah sizin dostunuzdur. **O, ne güzel dosttur; O, ne güzel yardımcıdır!** (Enfal, 8/40)

Allah, sizin düşmanlarınızı çok daha iyi bilir. **Allah, dost olarak yeter. Allah, yardımcı olarak da yeter.** (Nisa, 4/45)

- **Melekler:** Müminlerin dostlarıdır. İnsanlar için dua ederler, yardım ederler. **30.** Şüphesiz “Rabbimiz Allah’tır” deyip de, sonra dosdoğru olanlar var ya, onların üzerine akın akın melekler iner ve derler ki: “Korkmayın, üzülmeyin, size (dünyada iken) va’dedilmekte olan cennetle sevinin!”

31, 32. “Biz dünya hayatında da âhirette de sizin dostlarımızız. Çok bağışlayan ve çok merhametli olan Allah’tan bir ağırlama olarak, orada canlarınızın çektiği her şey var, istediğiniz her şey orada sizin için var.” (Fussilet, 41/30-32)

- **Peygamber ve müminler:** Peygamber ve müminler birbirlerinin dostlarıdır. “Sizin dostunuz ancak Allah’tır, Resûlüdür ve Allah’ın emirlerine boyun eğerek namazı kılan, zekâtı veren mü’minlerdir. (Maide, 5/55)

Mü’minlerin dost edinmeyeceği kimseler:

- **Kâfirler**
“Ey iman edenler! Mü’minleri bırakıp da kâfirleri dost edinmeyin...” (Nisa, 4/144)
- **Münafıklar**
138. Münafıklara, kendileri için elem dolu bir azap olduğunu müjdele.
139. Onlar, mü’minleri bırakıp kâfirleri dost edinen kimselerdir. Onların yanında izzet ve şeref mi arıyorlar? Hâlbuki bütün izzet ve şeref Allah’a aittir.” (Nisa, 4/138-139)
- **Yahudi ve Hıristiyanlar**
“Ey inananlar! Yahudi ve hıristiyanları dost edinmeyin. Onlar birbirlerinin dostlarıdır. Sizden kim onları dost edinirse, kuşkusuz o da onlardandır. Şüphesiz Allah, zalimler topluluğunu doğruya iletmez.” (Maide, 5/51)

- **Allah, Peygamber ve Müminlerin düşmanları**
“Ey İman edenler! Benim de düşmanım, sizin de düşmanınız olanları dost edinmeyin. Siz onlara sevgi gösteriyorsunuz. Hâlbuki onlar size gelen hakkı inkâr ettiler. Rabbiniz olan Allah’a inandınız diye Resûlü ve sizi yurdunuzdan çıkarıyorlar...” (Mümtehine, 60/1)

Kâfirleri dost edinmemek; onlarla tamamen insanî ve sosyal ilişkileri kesmek, alış-veriş, ticareti, komşuluğu, bilim, teknik, sanat, üretim ve faydalı şeylerde onlardan yararlanmayı, iş birliği yapmayı, yardımlaşmayı, onlara iyilik yapmayı ve adaletli davranmayı terk etmek değildir. Haklara riayet etmek, ahde vefa göstermek, güzel muamelede bulunmak, adalet, ihsan ve merhamet gibi güzel davranışlar, müminlerin şiarı, imanın gereğidir.

Yasaklanan dostluk; müminlerin sırlarını kâfirlere vermek, kâfirlerin İslâma uymayan inanç, düşünce, eylem, söz ve davranışlarını benimsemek, bu sebeple onları sevmektir.

- **Dost kazanmak ve başarılı olmak** (Paul Gregson)

Mutlu yaşamın temeli, sosyal ilişkilerdir. **Gerçek arkadaşlık, mutlu bir yaşantının kaynağıdır. Sevilen bir kişi olmak, arkadaş edinmek sanatı için temeldir. İçtenlik, arkadaşlığın devamı için gereklidir.** Yakınlar, arkadaş olarak düşünülemez. İlişkiler, gereğinden çok yakındır. Yakınlar arasında aile problemleri paylaşılır... Eşler de, arkadaş olarak sınıflandırılmazlar. İlişkiler, burada da çok yakın ve karmaşıktır.

Arkadaşlar devamlıdır. Tanıdıklar geçicidir. Tanıdıklar, genellikle sizin kişisel işlerinizle pek ilgilenmezler. Sizin günlük huzur ve mutluluğunuza bir katkıda bulunmazlar. Her arkadaş, ilkin bir tanıdıktır ve arkadaşlık, daha sonra gelişir.

İyi bir dinleyici olmak

İyi bir dinleyici olmak sanatı, söylenenleri, hakkını vererek dinlemektir. Karşınızdaki konuşurken, sözlerini onun yerine tamamlamanız, onu küçük gördüğünüz kanısı uyandırır ve karşınızdakinin canını sıkır. Karşınızdaki konuşurken, ona bakmaktan kaçınmanız, bir başka kötü alışkanlıktır.

Arkadaş edinmeye karşı çalışan **kişilik aksaklıklarını** üç başlık altında toplayabiliriz:

Eksiklikler: İlgisizlik, melankoli, dikkatsizlik.

Aşırılıklar: Aşırı heyecan, kendini beğenmişlik, ölçsüz yargılamak, kendini övmek.

Yanlış yönler: Yersiz korkular, yanlış alışkanlıklar, gereksiz heyecanlar, çeşitli aşağılık kompleksleri, sabit fikirler, baskı altında tutulan duygular, çelişkiler.

Karşınızdakini sadece **kulağınızla dinlemeniz, yeterli değildir.**

Kulağınız yanında, **gözlerinizle de, dinlersiniz.** Sizinle konuşan kimseye bakış şekliniz, sizin onu dinleyip dinlemediğinizi, sözleriyle ilgilenip ilgilenmediğinizi ve söylediklerini anlayıp anlamadığınızı, derhal, belli eder.

Ayrıca, **ağzınızla da, dinlersiniz.** Konuşmanın seyrine ve anlatılanlara göre, ağzınız, gülümser, alay eder, kızar, beğenir veya beğenmez şekiller alır.

Oturuş veya ayakta duruş şekliniz de, sizin nasıl bir dinleyici olduğunuzu gösterir. Rahat bir şekilde oturmanız veya bacakları çarpıtmanız, ellerinizi kenetlemeniz veya kollarınızı kavuşturmanız veya el kol hareketleriniz, karşınızdakini ne dereceye kadar ilgiyle dinlediğinizi gösterir.

Başkalarını dinlemek, kitap okumak kadar iyi bir şeydir. İyi bir dinleyici olmaktan kaçınmayın. İsteyerek ve bilinçli bir şekilde dinleyerek, pek çok şey öğrenebilirsiniz. Başkalarını istekle ve anlayarak dinlemek! Böylece bir taraftan arkadaş edinirken, diğer taraftan, insanlar hakkındaki bilgilerinize yeni bir şeyler katarsınız. Bu ise yeni yeni arkadaşlar demektir.

Dinlememek, bencilliktir ve sadece kendini düşünmektir. Eğer sadece kendinizi düşünürseniz, başkaları tarafından sevilmezsiniz. Arkadaş edinemezsiniz veya onları devamlı tutamazsınız.

Başkalarına yardım etmek

İyi bir arkadaş, ona **ihtiyacınız olduğu zaman**, bir kurtarıcı olarak yardımınıza koşar. Bu, gerçek arkadaşlığın temel özelliklerinden biridir.

İnsanlar, ancak sizin de istedikleri anda kendilerine yardıma koşacağınızı kesin olarak bildikleri takdirde, sizin istediklerinizi gönüllü olarak yaparlar.

Hayatta hiç kimseye dayanmadan, bir yakının öğüt vermesine veya yardımına gerek duymadan, **tek başına yelken açabilecek tek bir insan yoktur.**

Hastalık, şanssızlık ve üzüntü! Bunlar, bizi başklarından anlayış ve sevgi beklemeye iten nedenlerdir.

Başkalarına yardım edin. Onların size yardım etmek için var olduklarını, düşünmeyin. Ve onların size yardımcı olduklarını göreceksiniz.

Alıngan ve sinirli olmamak

Fazla duygulu ve alıngansanız, yaşantınızda, pek çok güzel saatleri ziyan etmektesiniz. Kendi alınganlığınız nedeniyle arkadaşsız kalıyorsunuz. İnsanlardan kaçılıyorsunuz.

Eğer sınırlı bir tipseniz, etrafınızdakiler, sizi arkadaş olarak kabul etmezler. Size güvenilmeyeceğini düşünürler.

Gerçek arkadaşlığın temeli

Birbirlerinin işlerine ve meraklarına, karşılıklı, ilgi göstermek.

Birbirlerine, karşılıklı, tam güvenmek ve böylece hile ve kuşku gibi duygulardan, uzak olmak.

Birbirlerinin hatalarını ve zayıflıklarını, karşılıklı, hoş görmek.

Birbirlerinin sınırlı zamanlarını, affetmek.

Birbirlerinin isteklerine, saygı göstermek.

Birbirlerine, gerçek bir arkadaşlık sevgisiyle bağlı olmak.

Küçük ayrıntılar

İnsanlar, bazen, hiçbir şeyle avunamazlar. Şartlar ve yaşantının güçlükleri çok ağırdır. Böyle durumlarda, **kadere inanmak, çok rahatlatıcı bir duygudur.**

Şeytan iş başına geçtiği anda, her şey iyiliğe karşıdır ve kötüleşir. Demek ki, insanların, zaman zaman kötülüklerle karşılaşmaları, olağandır. Herkes sırası geldiği zaman, bu acıları çeker. Kalpler katılaşıyor ve insan, gerçeği, doğruyu bulmak için sağa sola başvurur. **Yaşamak, acı çekmek demektir. Bu nedenle, yapılacak tek şey, acı gerçekleri, bütün acılıklarına rağmen, sakın bir şekilde, oldukları gibi kabul etmektir.** Yaşamak, bu acı gerçeklere isyan etmek ve onlara yenilmek yerine, onları yenmek ve zafer kazanmaktır.

İnsanın kendisini daha iyiye götürmek, içinden gelmelidir. Etrafındakilerin iyi yönde önderlik etmeleri, iyi tohumlar ekmeleri ve azimli davranmaları, elbette, iyidir, fakat insan, kendisi, herhangi bir gayret göstermezse, etrafındakilerin yardımları, boşa gidecektir.

Küçük ayrıntılar önemlidir. Belki, şaşıracaksınız, fakat küçük şeyler, yaşantımızda en önemli yeri tutarlar. İnsan beyni, bin bir çeşit sorunu düşünmekten öylesine bunalmıştır ki, başkalarından gelecek güzel bir davranışı veya küçük bir yardımı, kabul etmeye hazırdır. Hafif bir **gülümseme veya tatlı bir söz, sürpriz bir hediye, uzun süredir görmediğiniz bir arkadaş ziyaret vs.** gibi durumlar, insanları mutlu etmek mucizesini yaratır. Böylece, hem kendiniz ve hem de etrafınızdakiler, mutlu olur.

Var olmanın bir mucize oluşunu, hiç bir zaman aklınızdan çıkarmayın. Var olmak, mutluluğun ilk ve son kaynağıdır. Dünyaya gelmiş olmanız ve yaşantınızın devam etmekte olması, sizin başlıca mutluluğunuz olmalıdır. İnsanın doğması bir mucize olduğu gibi, çok soğuk olan ölümden bile, iyi olan yönler vardır.

Kişilik sahibi olmak

Herkes, övülmeyi ve beğenilmeyi sever. İnsanlar, fikirlerinin değerli bulunulmasından, yardımlarının istenmesinden ve kendilerine akıl danışılmasından hoşlanırlar.

Bazı insanlar, her şeyi biliyor görünmenin ve nüktedanlığın, sevilen bir kişi olmanın anahtarı olduğunu sanırlar. Ara sıra şaka yapmak, hoş gidebilir, fakat her sözde şaka ve gevezelik, dinleyenleri rahatsız eder.

İnsanı sevilen bir kişi yapan özellikler:

Güven: Kararlarınızda kesin ve isabetli olmakla, etrafınızdakileri kazanırsınız.

Sakin yaradılış: Etrafınızdakilerin sınırlılığını, sakın davranışlarınızla alt edersiniz.

Anlayış: Gerekliğinde, etrafınızdakilerle beraber kendinize gülebilmelisiniz.

Tatlı ve nazik ses tonu: Ses tonunuz nazik olmalıdır, kaba değil.

Güzel davranışlar.

Etkili olmak, bilgi ve görgü gerektirir. Bilgi, kişiliğe yeni şeyler katar. **Görgü, insanın dış görünüşünü yumuşatır.** Anlayışlı ve sabırlı olmayı geliştirir ve bilgi ile birleşerek, insanı etkili yapar. Oysa, para ve makam sahibi olmakla veya başkalarının iyi niyetlerini kötüye kullanarak kazanılan kuvvet, insanı kibirli ve bencil yapar.

Bilgi ve görgünün sonu yoktur. İnsan, hayatı süresince bilgi ve görgüsüne yenilerini katar ve olgunlaşır. Büyüklüğün ve kendini beğenmişliğin kudretli yüzü, akıl ve mantık karşısında çabuk yıpranır.

Ana diliniz ne olursa olsun, başkalarını etkilemek istiyorsanız, onu geliştirmek ve güzel konuşmak, ilk aşamanız olmalıdır. **Vurgu ve canlı konuşma**, duyguları dile getirir ve kelimeler de duygu kazanır. Böylece, dinleyenler, konuşanın ne demek istediğini anlarlar.

Bilinçli söylenen sözler, **kelime oyunları**, ustaca değiştirilen anlamlar, çabuk ve iyi düşünen işlek bir zekânın belirtileridir.

- **Dost Kazanmak** (*Dale Carnegie*)

Kendinizi herkese sevdirmek için altı yol

1. Başkalarına karşı **samimî** bir alâka gösteriniz.
2. **Gülümseyiniz.**
3. Bir adamın kendi adını, lisanındaki en sevimli ve en mühim kelime saydığını daima hatırlayınız!
4. **İyi dinleyici olunuz.** Başklarını kendilerinden bahse teşvik ediniz.
5. Başkalarının alâkasını cezbedecek şekilde söz söyleyiniz.
6. Başkalarına mühim birer şahsiyet olduklarını hissettiriniz. Ve bunu samimiyetle yapınız.

İnsanları kendiniz gibi düşündürmenin on iki yolu

1. **Münakaşa etmemek** en büyük münakaşayı kazanmaktır.
2. **Başkalarının düşüncelerine saygı gösteriniz** ve kimseye yanıldığını söylemeyiniz.
3. **Yanlışınızı derhal kabul ediniz** ve bunu sür'atle yapınız.
4. Herhangi bir söze dostça bir dil ile girişiniz.
5. Başkasının size "evet, evet" diye mukabele etmesini temin ediniz.
6. Sözün çoğunu muhatabınıza bırakınız.
7. Bir fikrinizin başkası tarafından benimsenmesine ehemmiyet veriniz.
8. **Bir meseleyi başkasının gözüyle de görmeğe alışınız** ve bunu samimiyetle yapınız.
9. Başkalarının düşünce ve arzularına sempati gösteriniz.
10. İnsanların asil duygularına hitap ediniz.
11. Düşüncelerinizi canlı bir şekilde ortaya koyunuz.
12. İnsanları, meziyetlerini ortaya koyduracak şekilde teşvik ediniz.

İnsanları darıltmadan ve üzmeden değiştirmenin dokuz yolu

1. İnsanları methetmek ve samimî takdirlerde bulunmakla söze başlayınız!
2. **Başkalarının hatalarını doğrudan doğruya söylemeyiniz.**
3. Başkalarının hatalarını tenkit etmeden evvel kendi hatalarınızdan bahsediniz.
4. **Doğrudan doğruya emir vereceğinize, sualler sorunuz.**
5. Başkalarının gururunu koruyunuz!
6. Her insanda gördüğünüz **en küçük ilerlemeleri takdir ediniz** ve bunu samimiyetle, sevinçle yapınız.
7. Başkalarına şerefli kıymet veriniz ve o kıymeti yaşamalarına imkân gösteriniz.
8. **İnsanları teşvik ediniz** ve hatayı kolay düzeler gösteriniz!
9. Başkalarına yaptıracağınız işleri sevdire sevdire yaptırınız!

- **Sohbeti kim demler?** (*e-posta*)

Vakti vardır...

Ve can çeker.

Ama berrak ve demli bir çaydan daha iyi olan şey, o **çaya sohbet katan, lezzet katan dostlardır.**

Çay da, dost da, teselli makamında bir talihtir.

Yalnızlığa hüznün taşır çay...

Sohbete muhabbet...

Hayatın neresinde, ne şekil ve görüntüde olursak olalım; mesele şudur:

Bir bardak demli çayın yanında ne kıymetimiz var?

Hangi dostun bir bardak demli çayı için "hasretin adı" ve "katma değer"iyiz?

Vakti vardır..

Ve can çeker.

Can, çayı bahane edip dost ister.

Profesör istemez, genel müdür hiç istemez...

Makam ve mevki...

Ve dahi şan ve şöhret...

Ve dahi mal ve mülk sahibi istemez.

Aradığı insandır.

"İnsan" sıfatının yanında, som altına şekil katmak için sokuşturulmuş bakır kadar ehemmiyeti olmayan unvanları hesaba katmaz...

Ve can, insan çeker.

Bir bardak demli çayın her yudumunu, ab-ı hayata dönüştüren insan!

Bir daha mesele şudur:

Canımız kimi çeker ve kimin canı bizi çeker?

Ve neden?

Hayattan aldığımız ve hayata kattığımız can sıkıntılarının çoğunun sebebi, maalesef değersiz şeylerden ibarettir.

Ne bu dünyadan çekip giderken bizimle birlikte gelirler.

Ne sonrası için işe yararlar.

Üstelik, bir bardak demli çayın yanında bile, sahibini "beş kuruş" sahiplenmezler.

Su kaynar...

Aşk ateşinde...

Bir tutam çay yaprağıyla karışmak, vuslattır.

Bu sıcaklığa...

Bu buhara ram olur ve yayılır duygular.

Sonra aşkın rengidir ve demidir görünen.

Ve aşkın rayihası.

Söyleyin şimdi:

Can kimi çeker?

Kimin canı bizi çeker?

Bu şiire kim bir mısra katar gönlünden?

Sohbeti kim demler?

- **Kahve (e-posta)**

Her kahve aynı tadı taşımaz... Nerede içiyorsan, kiminle içiyorsan ona göre değişir...

Sahilde oturduğun rüzgarlı bir sonbahar günü, en sevdiğin dostun ağlarken içtiğin kahvenin tadı kederlidir... Kahve telvesine yüreğinin acısı karışır.

Bir pazar öğle sonrası annenin "hadi bir kahve yap da içelim" dediği kahve huzurludur... Köpükler annenin göz bebeklerine yansır... Dudağının kıyısında kalan küçük bir gülümsemedir...

Dostlarla içilen kahve neşedir... Kahkahalar köpüklerin üzerinde yüzer...

Tek başına gece vakti balkonda içtiğin kahve yalnızlıktır...Acıdır tadı... Ama garip de bir keyfi, lezzeti vardır...

Baban için yaptığın kahve sevgi doludur...çay bardağında, az şekerli... Kahve gibi görünmez sana... Ama sıcaktır, dumanları tüter ve kokusu büyüldür.

Beklemediğin bir anda sana uzatılan kahve başkadır... ısıtır insanın içini.

Yorgun olduğunda içtiğin kahve hafifletir seni... Kendine getirir, unutturur günün ağırlığını.

Kahve aynı kahvedir belki... köpüğüyle, rengiyle, dumanıyla aynı kahvedir...

Ama **içilen kahveler ruhunun süzgecinden geçer ve tadları değişir...** Her kahve aynı değildir bu yüzden...

- **Hiçbir şey F vitamini kadar faydalı olmaz! (Prof. Mehmet Öz)**

Bu başlığı okuyunca, "Bugüne kadar F vitamini diye bir şey hiç duymadım" demeyin! Hepinizin en azından bir tane dostu vardır ve **F vitamini dediğimiz sağlık iksirinin kaynağı da dostlardır...** Bazen sizde stres yaratan işlerin bir listesini yapıp, onlardan kurtulmanız gerekebilir. Bazen evdeki işlerinizi bir kenara bırakıp, en yakın arkadaşınızla dışarı çıkıp eğlenmeye ihtiyaç duyabilirsiniz. Peki, neden size böyle bir şey hatırlatma gereği duyuyoruz? Çünkü 'Vitamin F'nin (**Friendship** -Türkçesi **arkadaşlık** kelimesinin baş harfi olduğu için 'F') sağlığınıza faydaları saymakla bitmez.

Sizi 30 yıl gençleştiriyor

Yapılan son iki araştırmaya göre; güçlü sosyal iletişim içerisinde olanlarda depresyona girme ve ölümcül krizlerin oluşma riski azalıyor. Düzenli F vitamini kullanmak, sizi gerçek yaşınızdan 30 yaş daha genç hale getirebilir. Çünkü bu sayede stresten uzak bir yaşamınız olur. **Dostluğun sıcaklığıyla, gergin olduğunuz zamanlarda bile kan damarlarınızda pıhtılaşma ve kalp krizi geçirme riskiniz yüzde 50 azalır.**

Sırlarını paylaşmıyorlar

Göğüs kanserine yakalanmış 3 bin hemşire üstünde yapılan bir araştırmada, sosyal destek alanların, almayanlara göre yüzde 66 daha uzun yaşadıkları saptanmıştır. Peki, gerçekten sizi sağlıklı tutan arkadaşlıklara sahip misiniz? Ne yazık ki birçoğumuzun böyle dostları artık yok! Duke Üniversitesi'nde yapılan bir araştırma, son yirmi yılda sırlarını dostlarıyla paylaşmayı tercih etmeyen kişilerin hızla arttığını ortaya çıkarmış.

Sahip olmanın 4 kuralı

- 1. Zaman:** Bir insanla hemen samimi olunmaz. Samimiyet için onunla birlikte zaman geçirmeniz gerekir.
- 2. Dikkat:** Sorunlarını çözmenize gerek yok, sadece onlara sorular sorun ve size anlattıklarını can kulağıyla dinleyin.
- 3. Hassasiyet:** Gerçek dostlar birbirlerine karşı hassas olur. Gecenin 03.00'ünde bile ihtiyaçları olursa birbirlerini ararlar.
- 4. Eğlence:** Arkadaşınızla birlikte ne yapmaktan hoşlanıyorsanız onu yapın. Birlikte eğlenip, gülün ve bağlanın.

- **Ayının vefasına güvenen ahmak (Mesnevî)**

Bir ejderha, bir ayıya sarılmıştı.. Arslan bir er, yürüdü, ayının feryadına erişti.

Mazlumların feryatlarını duydular mı, imdatlarına koşan arslan erler vardır dünyada.

Nerde bir dert varsa deva oraya gider; neresi alçaksa su, oraya akar.

Ayı, ejdehadan kurtulunca, o erden bu lûtfu, bu keremi görünce,

O sızlanan ayı, Ashâb-ı Kehf'in köpeği gibi o yiğidin peşine takıldı.

Derken, o Müslüman, hastalandı, başını kodu, yattı; ayı, ona gönül bağlamıştı; bu yüzden adamı beklemeye koyuldu.

Birisi geçerken ona, bu hâl ne? A kardeş, bu ayıyla ne işin var dedi.

Adam söze geldi, ejderha hikâyesini anlattı. Öbürü, a ahmak dedi, bir ayıya gönül verme.

Ahmağın dostluğu, düşmanlıktan da beterdir; onu, ne biçim hile-düzen biliyorsan yapıp yanından sürmen gerek.

Oysa, vallahi de dedi, hasetinden söyledi; yoksa sen ayıya ne bakıyorsun, sevgisini gör.

A adam, beni dinle, **sür yanından bu ayıyı; ayıyı seçme, kendi cinsinden geçme.**

Adam, uykum geldi dedi; beni bırak da git. Öbürü, artık dedi, dosta râm ol da,

Bir akıllıya sığınarak, bir dostun, bir gönül sahibinin yanında uyu.

Öbürü, onun bu işe, bu öğüde pek sıkı sarılmasına kızdı, yüzünü döndürdü ondan.

Adam uyumuştı; ayı da ona konan sinekleri kışalamadaydı. Sinek kaçıyor, fakat inadına gene geliyor, kalktığı yere tekrar konuyordu.

Ayı, sineğe kızdı, dağa gitti, kocaman bir kaya aldı;

Getirdi, baktı ki sinek, gene uyuyan adamın yüzüne konmuş,

O değirmen taşı kadar koca kayayı kaldırdı, sineği ezmek için fırlatıp atıverdi.

Kaya, uyuyan adamın yüzünü yamyassı etti; bu örnek de bütün dünyaya yaydı ki; **Ahmağın sevgisi, tıpkı ayının sevgisidir**, kini sevgidir, sevgisi kin.
Ahdi, gevşektir, yıkıktır, arıktır; sözü büyüktür de vefası küçük.
And içse bile inanma; eğri sözlü kişi anddan da döner.

- **Can canın yoldaşdır** (Halime Gürbüz)

“Gerçek dostlar menfaatleri bitene kadar değil yürekleri yetene kadar sizi sevenlerdir...”

Arkadaşla dost arasındaki fark ne ola ki dense, biri sallama çay diğeri hakiki lezzetli demleme çay derim. Çünkü;

-Arkadaşa selam verir, dostu sarılırsın.

-Arkadaşın nasılsın diye sorduğunda iyiyim denir. Dostun nasılsın diye sormaz, çünkü anlar...

-Hayallerini dostuna anlatırsın, olayları arkadaşına.

-Arkadaşlık 'bi ara görüşelim canım' ise dostluk 'size geliyorum, çay koy'dur.

-Arkadaş zor gününde izlemeye, dost ise kaldırmaya gelir.

-Arkadaş başarımı kiskanabilir ama dost başarıyla gurur duyar.

-Gün gelir arkadaşlar yara olur ama dostlar her zaman yara bandı.

-Arkadaş tesadüfidir, dost ise seçimdir.

-Arkadaş izleyici, dost oyuncudur.

-Arkadaş senin ağladığını görmez, dostun omuzu ise gözyaşınla ıslanır.

-Arkadaş dedikodu yapar ama dost 'sana' inanır.

-Arkadaş, düştüğünüzde akıl verendir. Dost ise elini uzatan...

-Arkadaş sadece zamanı paylaşır dost ise hayatı.

-Arkadaş borç verir, dost helal eder...

-Arkadaşla konuşarak anlaşsınız, dostla bakışarak...

-Arkadaşın duydukları satırlar, dostun anladıkları ise satır aralarındaki sözlerdir.

-Arkadaş haber alamadığında sitem eder, dost iyi misiniz merak eder...

-Arkadaş türlü kötülüğü yapması muhtemeldir, dost ise sana gelecek kötülöklere siperdir.

-Arkadaş bir tuşla bile olunurken, dost yılların emeğidir...

-Arkadaşla sohbetin kabuğunu soyarsın da göbeğini dostuna ayırırsın.

-Arkadaş gittiğinde boşluğu dolar, dost gittiğinde bir yarınz öksüz kalır.

-Arkadaş yaz günü örtülen pikedir olmasa da olur; dost, soğuk kış gecesi üste örtülen kalın yorgandır olmazsa olmaz.

-Arkadaşın en fazla eşinin, belki annesinin adını ama dostun dayısının kızının doğumuna kaç ay kaldığını bilirsin.

-Arkadaşı muhabbeti güzel diye sahiplenirsin, dostunu senin bir yarın onda diye...

-Uzun yola mı çıkacaksın? Arkadaş "İyi yolculuklar" diyen iken, dost "yol paran var mı?" diye sorandır...

-Bir yakını mı kaybettin? Arkadaş "Başın sağ olsun, çok üzüldüm" diye arayan, dost tabutu sırtlayıp taşıyandır...

-Yanlış yolda mısınız? Arkadaş sırt sıvazlar, dost tokadı basar.
-Zor zamanlarda arkadaş gelir, dost kalır.
-Arkadaş herkeştir, dost ise birkaç iyi insandır.
-Arkadaşlıklar güzeldir ama dostluklar "paha biçilemez."
"Gidiyoruz" deyince "nereye" diye sormayan, göze sezdirmeden gözyaşı silen, acıyı tatlı söyleyebilen tüm dostlara selam olsun...

Ninem diyor ki; Yoldan kal, yoldaştan kalma.

- **Dost diye diye**

İnsanın bu kaypak dünyada tutunmasını sağlayan, varlığını anlamlı kılan biraz da dostlarıdır. Lügatinde dosta ve dostluğa dair kelimeler bulunmayan bir dil ne kadar soğuk, o lügatin sahibi topluluk ne kadar bedbaht bir topluluktur. **Dostu ve dostluğu yaratan Allah'a hamdolsun**, başta peygamberler olmak üzere cümle dostlara, **Allah dostlarına selâm olsun**.

Dost kardeşin kardeşidir, desek yalan söylemeyiz. Yeryüzünde dost olarak gördüğümüz kişiler yerine göre kardeşten daha evlâdır. Allah cümle insanları iyilerle karşılaştırsın duasında bulunalım ve diyelim ki; **kimle beraber olduğunuz kimliğinize de yansımaktadır**. Sizin kim olduğunuz kimlerle düşüp kalktığınıza, sırrınızı kimlerle paylaştığınıza bağlıdır. Kimseden dost olmayacağını söylemek ne kadar abes ise, her önüne gelene dost gözüyle bakmak da o kadar abestir.

Dost seçilendir, onun için seçkindir; arkadaşlığınız da, yoldaşlığınız da bu kişilerin dost olmasıyla anlam kazanmaktadır. **"Önce refik sonra tarik"** hikmetindeki refik, dostun ta kendisidir. **Dost vardır, çıkılmaz yokuşları, geçilmez uçurumları size hissettirmeden yol yapar**. Dost diye bildiğiniz vardır; düz yolda ayağınızın tökezlemesine yol açmakla kalmaz, onu da sırtınızda taşımak zorunda kalırsınız. Onun için Doğu'nun büyük bilgesi Sadi, **"Dost, dostuna yolunun üzerindeki dikenleri gösteren kişidir."** sözünü boşuna söylememiştir.

Dostun sözünün acılığından şikayet etmeyin, duyduğunuz acı/acılık, dostsuz kaldığımızda yüz üstü düşeceğimiz hayatın size sunduğu zehir dolu kadehten daha acı olmayacaktır. **Varsın, dost acı söylesin. O acı, yalancı dostun dünyayı toz pembe gösteren aynasından daha bereketlidir**. Dost bereket demektir. İnsanoğlunun tekâmülünde, ruhunda taşıdığı yeteneklerin gelişmesinde en büyük tesiri ona dostları yapmıştır. **Mevlâna üstadımızın, bugün dünyayı etrafında pervane kılan bilgeliğinin, derinliğinin müsebbibi Tebrizli Şems'ten başkası değildir**.

Hazreti Peygamberin yol arkadaşları, önce akrabalarından ziyade dostlarıdır. İnsanlığı fitrat dinine çağırın o Yüce Elçinin dostları, o gökte bir yıldız olan güzel insanlar, dostun dostu için hangi cefaya katlanabileceğini cümle cihana yaşayarak göstermişlerdir. Dostun her şeyi paylaşılana, yeryüzünde, "halk içinde yüzdeki ben" sayısı kadar azdır. Ondan dolayıdır ki insan dostlarıyla da hangi kulvarda dostluk edeceğini iyi bilmelidir. Dosttan dosta fark vardır.

Bundan da dost olur mu diye kimseyi küçümsemeyelim. Herkesin bilgisine, görgüsüne, donanımına, meşrebine göre dostları vardır. Sizin dostluğa değer görmediğiniz birisi başka birinin has dostu olabilir.

"Bir dost bulamadım gün akşam oldu" diyen Kul Himmet üstadımızın çığılığı, nihayetinde insanın ezeli yalnızlığına, elif oluşuna göndermedir ve insan hayatını özetlemektedir. Yoksa, bunu diyen şairin de halince hatırlınca ve dahi yeterince dostu olduğundan kimsenin kuşkusu bulunmamalıdır. **Bir insana "Dostum!" diye hitap etmek, ona kardeş diye seslenmekten daha sıcaktır. Kardeşlik seçilmeyen bir şeydir**, yeryüzünde kimsenin kardeşini seçme gibi bir tasarrufu söz konusu değildir. Ne var ki **dost seçilendir, özeldir**.

- **Kara Toprak (Âşık Veysel)**

Dost dost diye nicesine sarıldım Benim sâdik yârim kara topraktır Beyhude dolandım boşa yoruldum Benim sâdik yârim kara topraktır >	Nice güzellere bağlandım kaldım Ne bir vefa gördüm ne fayda buldum Her türlü isteğim topraktan aldım Benim sâdik yârim kara topraktır
--	--

Âdem'den bu deme neslim getirdi Bana türlü türlü meyva yetirdi Her gün beni tepesinde götürdü Benim sâdik yârim kara topraktır	Karnın yardım kazmayınan belinen Yüzün yırttım tırnağınan elinen Yine beni karşıladı gülünen Benim sâdik yârim kara topraktır
Her kim ki olursa bu sırma mazhar Dünyaya bırakır ölmez bir eser Gün gelir Veysel'i bağrına basar Benim sâdik yârim kara topraktır	

- **Dostlar Beni Hatırlasın** (*Âşık Veysel*)

Ben giderim adım kalır Dostlar beni hatırlasın Düğün olur bayram gelir Dostlar beni hatırlasın >	Can kafeste durmaz uçar Dünya bir han konan göçer Ay dolanır yıllar geçer Dostlar beni hatırlasın
Can bedenden ayrılacak Tütmez baca yanmaz ocak Selâm olsun kucak kucak Dostlar beni hatırlasın	Gün ikindi akşam olur Gör ki başa neler gelir Veysel gider adı kalır Dostlar beni hatırlasın

- **Öyle bir dost ki!** (*Dr. Ülfet Görgülü*)

“Bir dost bulamadım gün akşam oldu” diyor ya şair, bir gün değil ömür boyu aranmaya değer en kıymetli şey “dost” olsa gerek bu hayatta. Ve kaybı onulmaz yaralar açan yürekte... Ardından göz yaşları sel olup akıtılan, ölümü adeta kâinatın ölümünü andıran bir dost! Hatırlı, değerli, sevgili... Tıpkı âlemlere rahmet Yüce Nebi gibi!

Abdullah'ın yetimi, Amine'nin ciğerparesi, müminlerin gözbebeği **Hatemü'l-Enbiyâ, ömrünü ezeli ve ebedi yegâne dostun yoluna adanmış, bütün insanlığa dostluğun ve kardeşliğin müstesna örneklerini sunmuştu.**

Rabbimizin; “Allah'ın ipine sımsıkı sarılın” (*Âl-i İmran, 3/103*) emri gereğince Resûlullah'ın her iş ve davranışı rabıtayı ilahinin tezahürü mahiyetindeydi. **Yüce Dost bildiği Rabbine sımsıkı bağlılığın nişanesi olarak dostu uğruna çektiği her mihneti rahmet bilmiş, cümle cevri u cefayı sabırla adeta safaya tebdil eylemişti.**

Sevr dağındaki o küçük oyukta hicret yoldaşı, sıddık Hz. Ebu Bekir'i; “Üzülme, çünkü Allah bizimle beraberdir.” (*Tevbe, 9/40*) diye teselli ederken de, “Attığın zaman da sen atmadın lakin Allah attı.” (*Enfal, 8/17*) ayetinin işaret ettiği üzere Bedir'de bir avuç kumu müşriklere atarken de, sevgili eşinin dizinde “**Refik-i A'laya (Yüce dosta) gidiyorum**” diyerek son nefesini verirken de asıl ve ebedi dosta bağlılığın nasıl olması gerektiğini gözler önüne seriyordu.

Allah'ı dost edinen Allah Resulü hayatı boyunca uzak yakın çevresindeki **herkese karşı samimi bir arkadaş, sıcak bir dost olmuş, insanlığa kardeşliği talim etmişti.** Bir yandan “Mü'minler ancak kardeşlerdir. Öyleyse kardeşlerinizin arasını düzeltin” (*Hucurât, 49/10*) öğretisini bildirirken, diğer yandan **tüm insanların Âdem'in çocukları olmak hasebiyle kardeş ve bir tarağın dişleri gibi eşit oldukları gerçeğini** Arafat dağından insanlığa ilan ediyordu.

Müminlerin kardeş olduğu gerçeği, **ensar ve muhacir arasında gerçekleştirilen kardeşlik devrimiyle aynı zamanda eyleme dönüşmüştü. Hep birlikte Allah'ın ipine (Kur'an'a) sımsıkı sarılın. Parçalanıp bölünmeyin. Allah'ın size olan nimetini hatırlayın.** Hani sizler birbirinize düşmanlar idiniz de O, kalplerinizi birleştirmişti. İşte O'nun bu nimeti sayesinde kardeşler olmuştunuz.” (*Âl-i İmran, 3/103*).

Dost kimdir, nasıl olmalıdır?

Dost sevendir! Efendimiz; “**İman etmedikçe cennete giremezsiniz. Birbirinizi sevmedikçe de gerçek mânâ da iman etmiş olamazsınız.**” (*Müslim*) buyurarak cennete giden kardeşlik yolunun sevgiden geçtiğini bildiriyordu.

Dost, düşündür! “Ben her mümine kendisinden ileriyim. Bir kimse (ölürken) borç veya çocuk çocuk bırakırsa bana ait ve benim üzerimedir.” (*Müslim*). Dost ölse bile gözü arkada kalmamalıydı, onun yetimine kol kanat gelecek hatta borcunu bile üstlenecek bir dostu olmalıydı.

Dost güven verendir! “Ey iman edenler! Bir topluluk bir diğerini alaya almasın. Belki onlar kendilerinden daha iyidirler. Kadınlar da diğer kadınları alaya almasın. Belki onlar kendilerinden daha iyidirler. Birbirinizi karalamayın, birbirinizi (kötü) lakaplarla çağırmayın.” (*Hucurât, 49/11*). Yüce Nebi’nin beyanıyla **dostlar birbirinin hem elinden hem dilinden emin olmalıydı** (*Buhârî*). Gıyabında bile olsa kardeşlik hukukuna riayet etmeli, **hakkını korumalıydı**.

Dost, vefa gösterendir! Dostlarla yaşanan acı tatlı tüm hatıraların bir anlamı olmalı, **hayatta iken de vefatlarından sonra da dostlar asla unutulmamalıydı**. Nitekim Allah Resulü sevgili eşi Hatice validemizin ardından onun dostlarını yâd etmeye devam etmiş, bilhassa özel günlerde onlara hususi ikramlarda bulunmuştu.

Dost merhamet edendir! Birbirine merhamet etmeyene Allah da merhamet etmezdi (*Buhârî*). Göz rahmetle nazar etmeli, el şefkatle uzanmalı, dil merhameti kuşanmalıydı. Andolsun, **size kendi içinizden öyle bir peygamber gelmiştir ki, sizin sıkıntıya düşmeniz ona çok ağır gelir. O, size çok düşkün, mü’minlere karşı da çok şefkatli ve merhametlidir.**” (*Tevbe, 9/128*)

Dost affedendir! Kul kusursuz olmazdı ya, o halde bazen görmezden gelmeliydi ufak tefek hataları. Bazen de **affetmesini bilmeliydi kalpleri kıranları, izzet-i nefse dokunanları**. Bir anlık gaflet eseri “siyah kadının oğlu” diyerek incittiği Bilal’in evinin eşğine yüzünü sürüp af dilemişti de Ebu Zer hani, Hz. Bilal tutup kardeşinin elinden kaldırmış, affedip bağrına basmıştı. (*Buhârî*)

Dost aylaşılandır! Paylaşmak güzeldi, açlığı, yalnızlığı, acıyı, sevinci. Sahabenin hayatında dostluk kimi zaman bir hurmayı bölüşmekle tecelli etmekteydi (*Buhârî*). Cafer-i Tayyar’ın şehadet haberi geldiğinde acıya gömülen aileyi teselli için koşup gitmişti hemen yüce Nebi. Yetimleri öpüp okşamış, bağrına basmış, sonra onları tıraş ettirmişti.

Yüce Dosta yürürken bu hayat yolunda birbirinin elinden tutmaktı dostluk. Kalıp değil kalp beraberliğiymiş dostluk! Yürekerin birbiri için atmasıydı. Dostun uğruna her türlü bedeli ödemeye hazır olmaktı. Ulu bir çınar misali gölgesinde serinlemek, sırtını ona yaslamaktı. Beraber ağlayıp beraber gülmek, küçük vesilelerden büyük mutluluklar devşirebilmektir. Dostu aç iken tok sabahlamayı onuruna yedirememektir.

Efendimizin Yüce Dosta yürüdüğü gün Hz. Ömer’in; “Kim Hz. Muhammed öldü derse boynunu vururum.” haykırışı, can dostunu yitirmenin yürekte açtığı tarifsiz acı ve onulmaz yaranın tezahürüydü hiç şüphesiz.

İnsanın kalabalıklar içinde gittikçe adeta yalnızlığa gömüldüğü, **dostluk ve kardeşlik duygularının her geçen gün daha da yitirildiği çağımızda**, bir dost ve kardeş olarak Peygamber Efendimizin örnekliğine her zamankinden daha fazla ihtiyaç hissetmekteyiz. Ensar ve muhacir arasında yaşanan eşsiz kardeşlik örneklerini gıpta ile okumaktayız. Tüm insanlığın barış ve kardeşlikte buluşacağı, yeryüzünde topyekûn bir kardeşlik seferberliğinin başlatılacağı günlerin özlemini çekmekteyiz.

o **Hicret yolculuğunun sadık dostu**

Hz. Ebu Bekir, Resûlullah’ın sadık yoldaşı, zor günlerin arkadaşı, vefanın âdeta kendisinde beden bulduğu sahabe... O, Peygamber’in hüznünü, sevincini paylaşan, yükünü hafifleten bir dosttu. Peygamberimiz de onun bu dostluğuna, “**yeryüzünde eğer birini dost edinecek olsaydım Ebu Bekir’i dost edinirdim**” (*Buhârî*) buyurarak karşılık vermiştir.

Ebu Bekir’in dostluğu hicret yolculuğu ile bir defa daha imtihandan geçmiş, **Resûl’ün yoldaşı olduğu Cenab-ı Hak tarafından da ayet-i kerime ile teyit edilmiştir**. O, Mekke’den Medine’ye hicret yolculuğunda Nebi’ye yol arkadaşlığı yapmıştır.

... korku içerisinde, “Ya Resulullah yakalandık” dediğinde, Peygamber’in, “Üzülme, Allah bizimle!” diyerek cesaret verdiği de yine odur. (*Buhârî*)

o **Yüce dost**

“Resûlullah’ın hastalığı dayanılmaz bir hâl almıştı. Aişe bir kez daha su ile, başı döşüne dayalı sevgili kocasının ateşini düşürmeye çalıştı... Resûlullah bir ara kaptaki suya uzanıp elini ıslattı. Islak elini yüzüne sürdü. İstıraplı bir sesle “Lâ ilâhe illallah! Ölümün de akılları baştan gideren bir ıstırap ve şiddeti var” dedi ve dua etmek ister gibi elini kaldırdı. Gözleri tavana bakıyordu. Zorlukla “Ey Allahım! **Refik-ı alâ!**” dedi ve eli yana, yanındaki su kabının içine düştü. Ebedî dostlarına kavuşmuştu; artık peygamberlerle, salihlerle, siddiklerle, şehitlerle birlikteydi... Herkes ne yapacağını bilemeden sadece ağlıyordu. Fâtıma, babasının üzerine eğilmiş “Ey benim güzel babam! **Ey Rabbine kendisinden daha yakın bulunmayan babam!** Ey Rabbinin davetine icabet eden babam! Ey makamı Firdevs olan babam!” diye ağıt yakıyor ve ağlıyordu.” (*Celeleddin Vatandaş*).

Kim Allah’a ve Peygambere itaat ederse, işte onlar, Allah’ın kendilerine nimet verdiği peygamberlerle, siddiklerle, şehidlerle ve iyi kimselerle birliktedirler. **Bunlar ne güzel arkadaştr.** (... ve hasüne ülâike refikâ). (*Nisâ, 4/69*)

Allah, müminlerin dostudur, refikidir, onlara yumuşak davranır ve yardım eder.” (*Dini Kavramlar Sözlüğü*).

o **Can kavgası** (*Bekir Sıtkı Erdoğan*)

Sen gitme bugün dost, ko hicran gitsin!
Bomboş yıllar kervan kervan gitsin...
Madem ki ömür fâni, sen kal bu gece;
Can bir ebedî bayrama kurban gitsin!

o **Yaş yetmiş... ve sonrası** (*Cemal Yeşil*)

Yorgun anılarda ağrı dinmez oluyor,
Devşirme umutlar içe sinmez oluyor;
Yol asma kilitli, çevre boş... En kötüsü,
İnsan bu yaşında dost edinmez oluyor.

o **“Dostlarım ev eşyamdı, bir bir gitti, diyorum.
Artık boş odalarda ölümü bekliyorum.”** (*Necip Fazıl*)

o “Güzel bir gülü, güzel bir geceyi, güzel bir dostu herkes ister. Önemli olan gülü dikeniyile, geceyi gizemiyle, dostu tüm derdiyle sevebilmektir.” (*Şems-i Tebrizi*)

o **“Üç çeşit dost vardır:**
Birincisi ekmek gibidir, her gün ararsın.
İkincisi ilaç gibidir, lazım oldukça ararsın.
Üçüncüsü mikrop gibidir, o seni arar bulur..”

o **“Hayatta pek çok insanla karşılaşırın. Ama sadece gerçek dostlar senin kalbinde bir iz bırakır.”**

o **“Eğer birisi seni aldatmışsa bu onun suçudur. Eğer o kişi seni pek çok kere aldatmışsa bu senin suçundur.”**

o **“Kim para kaybederse çok şey kaybetmiştir. Kim bir dost kaybetmişse daha fazlasını kaybetmiştir ve kim inancını kaybetmişse her şeyini kaybetmiştir.”**

o **“Akmayan çeşmeden testi dolmaz. Sen ne kadar adam olursan ol; düşenin dostu olmaz.”**

- **Bilgili düşman, can kaygısı olsa da, cahil dosttan daha iyidir.** (*Nizamî*)
- Bu yolda sebat eden selâmete erer. **Hızırın yoldaşı Musa olur.** Bir zaman büyüklerin yükünü taşımalsın ki büyüklük mertebesine erişesin... (*Nizamî*)
- Senlik benlik duygularından hâsıl olan (menfaate dayanan) dostluğun daima düşmanlıkla ilgisi vardır... **Dost senin kusurunu hüner, zehrini şeker görür.** (*Nizamî*)
- Haberde gelmiştir ki: “Azrail, İbrahim Halil’in canını almaya geldi. İbrahim Halil: “Hiç dost dostun canını alır mı?” dedi. Vahiy nazil oldu ki: “**Hiç dost dostu kavuşmak istemez mi?**” İbrahim Halil bunu duyunca, Azrail’e: “Şimdi canımı al, ölüme hazırım” dedi.
- **Sevgide güneş gibi ol**
Dostluk ve kardeşlikte akarsu gibi ol
Hataları örtmede gece gibi ol
Tevazuda toprak gibi ol
Öfkede ölü gibi ol
Her ne olursan ol
YA OLDUĞUN GİBİ GÖRÜN
YA GÖRÜNDÜĞÜN GİBİ OL (*Mevlâna*)

Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur:

- **Mümin cana yakındır.** (İnsanlarla) yakınlık kurmayan ve kendisiyle yakınlık kurulamayan kimsede hayır yoktur. (*İbn Hanbel*)
- **Kişi dostunun dini üzeredir.** Bu yüzden her biriniz, kiminle dostluk ettiğine dikkat etsin. (*Ebû Dâvûd*)
- Ruhlar, bir araya gelmiş topluluklardır. Onlardan **birbirleriyle uyuşanlar** kaynaşır, uyuşamayanlar ayrılır. (*Müslim*)
- İman etmedikçe cennete giremezsiniz, **birbirinizi sevmedikçe** de iman etmiş olmazsınız. Size, yaptığınız takdirde birbirinizi seveceğiniz bir iş göstereyim mi? Aranızda selâmı yayın. (*Müslim*)
- Kim kardeşine haksızlık etmişse, onunla helâlleşsin... (*Buhârî*)
- **Kişi sevdiğiyle beraberdir.** (Buhârî)
- Amellerin en faziletlisi **Allah için sevmek** ve Allah için nefret etmektir. (Ebû Dâvûd)
- Müminler, birbirlerini sevmeye, birbirlerine **merhamet ve şefkat** göstermede, tıpkı bir organı rahatsızlandığında diğer organları da uykusuzluk ve yüksek ateşle bu acıyı paylaşan bir bedene benzer. (*Müslim, Buhârî*)
- **İnsanlara merhamet ermeyene Allah da merhamet etmez.** (*Müslim, Buhârî*)

Kur’ân-ı Kerîm’den âyetler:

Kimin dini, iyi ve yararlı işleri en güzel şekilde yaparak kendini Allah’a teslim eden ve hakka yönelen İbrahim’in dinine tabi olan kimsenin dininden daha güzeldir? **Allah, İbrahim’i dost edindi.** (*Nisâ, 4/125*)

55. Sizin dostunuz ancak Allah’tır, Resûlüdür ve Allah’ın emirlerine boyun eğerek namazı kılan, zekâtı veren mü’minlerdir.

56. Kim Allah’ı, O’nun peygamberini ve inananları dost edinirse, bilsin ki şüphesiz Allah taraftarları galiplerin ta kendileridir.

57. Ey iman edenler! Sizden önce kendilerine kitap verilenlerden dininizi alaya alıp oyuncak edinenleri ve öteki kâfirleri dost edinmeyin. Eğer mü’minler iseniz Allah’a karşı gelmekten sakının. (*Mâide, 5/55-57*)

51. İçlerinden biri der ki: “**Benim bir arkadaşım vardı.**”

52. “Sen de tekrar dirilmeyi tasdik edenlerden misin?” derdi.

53. “Gerçekten biz, ölüp bir toprak ve kemik yığını hâline geldikten sonra mı, biz mi hesaba çekileceğiz?”

54. Konuşan o kimse, yanındakilere, “Bakar mısınız, hâli ne oldu?” der.

55. Kendisi de bakar ve onu cehennemın ortasında görür.

56. Ona şöyle der: “Allah’a andolsun, neredeyse beni de helâk edecektin.”

57. “Rabbimin nimeti olmasaydı, mutlaka ben de cehenneme konulanlardan olmuşum.” (*Sâffât*, 37/51-57)